

អគ្គនាយកដ្ឋានកសិកម្ម

គម្រោងអភិវឌ្ឍន៍កសិកម្ម
និងជំរុញកំណើនសេដ្ឋកិច្ច

ទស្សន៍ទាយទំលាក់សំបកចេ្នកទទួល

ផលិតកម្មទំលាក់សំបកចេ្នក

គម្រោងអភិវឌ្ឍន៍កសិកម្ម និងជំរុញកំណើនសេដ្ឋកិច្ច

Project for Agricultural Development and Economic Empowerment

២០១៤

សហការជាមួយអង្គការ SNV

អ្នករៀបរៀង

១. លោកស្រី **ស្រេង សុក្រកញ្ញា** នាយកដ្ឋានដំណាំស្រូវនៃអគ្គនាយកដ្ឋានកសិកម្ម
២. លោក **យុន សុផាន** នាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយនៃអគ្គនាយកដ្ឋានកសិកម្ម
៣. លោក **គាត ប៊ុនថាន** ទីប្រឹក្សាកសិកម្មផ្នែកអភិវឌ្ឍន៍កម្មវិធីសិក្សានៃ
អង្គការអភិវឌ្ឍន៍ហ្វឡង់ (SNV)

អ្នកផ្តល់យោបល់កែលម្អ

មាតិកា

ទំព័រ

មាតិកា.....	iii
អារម្ភកថា.....	v
បញ្ជីតារាង.....	vi
បញ្ជីរូបភាព.....	vii
១. សេចក្តីផ្តើម.....	1
២. លក្ខណៈរូបសាស្ត្រនៃដំណាំពោត.....	3
៣. វគ្គនិងដំណាក់កាលលូតលាស់នៃដំណាំពោត.....	4
៣.១ ពេលដាំរហូតដល់ពេលដុះចេញពន្លក.....	4
៣.២ ពេលលូតលាស់ចំនួនស្លឹកនិងថ្នាំ.....	5
៣.៣ ពេលពោតពន្លតដើម.....	5
៣.៤ ដំណាក់កាលចេញផ្កា.....	5
៣.៥ ដំណាក់កាលកកើតគ្រាប់ដំបូង.....	6
៣.៦ ដំណាក់កាលដាក់ទឹកដោះ.....	6
៣.៧ ដំណាក់កាលដាក់ម្សៅ.....	7
៣.៨ ពេលពោតទុំ.....	7
៤. តម្រូវការបរិស្ថានរបស់ដំណាំពោតផ្អែម.....	7
៤.១ កត្តាដី.....	7
៤.២ សំណើម.....	8
៤.៣ សីតុណ្ហភាព.....	8
៤.៤ កត្តាពន្លឺ.....	8
៤.៥ កត្តាខ្យល់.....	8
៤.៦ កត្តាទឹក.....	8
៥. បច្ចេកទេសដាំដុះដំណាំពោតផ្អែម.....	9
៥.១ រដូវកាលដាំដុះ.....	9

៥.២ ការជ្រើសរើសពូជនិងការបណ្តុះសាក.....	9
៥.៣ ការរៀបចំដីនិងរង	10
៥.៤ ការដាំដុះ.....	13
៦. ការថែទាំ.....	14
៦.១ ការដាក់ដី.....	14
៦.២ ការធ្វើស្មៅ ពូនគល់ និងស្រោចទឹក.....	16
៦.៣ ការការពារជំងឺនិងសត្វល្អិត	17
៦.៣.១ ជំងឺ	17
៦.៣.២ សត្វល្អិត	21
៧. ការប្រមូលផល	27
ឯកសារយោង	28
ឧបសម្ព័ន្ធ	29
១. តារាងចំណាយ.....	29
២តារាងចំណូល	30
៣ការវិភាគចំណេញខាត	30
៤. ក្រុមហ៊ុនលក់គ្រាប់ពូជពោតដែលបានតេស្តសម្រាប់ស្ថានភាពនៅកម្ពុជា.....	31
៥. តម្លៃលក់រាយគ្រាប់ពូជសាករប្រកម្មនៅភ្នំពេញ (គិតជារៀល).....	31
៦. ពោតសញ្ញាដើមពោតនិងប្រភេទនៃបញ្ហា.....	32
៧. ការណែនាំអំពីពោតសញ្ញាពោតដែលខ្វះសារធាតុចិញ្ចឹម	35

អារម្ភកថា

កសិកម្មគឺជាវិស័យឈានមុខ ដែលមានភារកិច្ចចម្បងក្នុងការដោះស្រាយ និងផ្តល់ស្បៀងអាហារដល់ប្រជាពលរដ្ឋទាំងអស់នៅលើផែនដី។ ដោយឡែកសម្រាប់ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាកសិកម្មនៅតែជាឆ្នឹងខ្នងនៃសេដ្ឋកិច្ចជាតិ និងបន្តចូលរួមចំណែកក្នុងការរក្សាតុល្យភាពសេដ្ឋកិច្ចជាតិឲ្យមានលំនឹង។ នាពេលបច្ចុប្បន្ននេះ ទោះបីជាអាត្រានៃការចូលរួមពីវិស័យឧស្សាហកម្មនិងសេវាកម្មដល់ផលិតផលក្នុងស្រុកសរុបមានកំណើនគួរឲ្យកត់សំគាល់ក៏ដោយ ប៉ុន្តែការចូលរួមចំណែកដែលទទួលបានពីវិស័យកសិកម្មនៅតែមានទំហំធំរហូតដល់មួយភាគបីដដែល ។

ដោយហេតុនេះទើបក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់និងនេសាទ និងអង្គការ Netherlands Development Organisation (SNV) ក្រោមភារកិច្ចសហការគាំទ្រពីគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍កសិកម្មនិងជម្រុញកំណើនសេដ្ឋកិច្ច និងសហការជាមួយអគ្គនាយកដ្ឋានកសិកម្ម ដែលមានគោលដៅពង្រឹងនិងផ្សព្វផ្សាយបច្ចេកទេសកសិកម្មនៅកម្ពុជាបានខិតខំរៀបចំសៀវភៅណែនាំបច្ចេកទេសដាំដំណាំពោតផ្អែម គឺជាឯកសារដែលរៀបរាប់ពីបច្ចេកទេសរៀបចំដី ការជ្រើសរើសពូជ ការដាំដុះ ការដាក់ដី និងការថែទាំ និងការការពារ ដើម្បីឲ្យអ្នកបច្ចេកទេសងាយស្រួលយកទៅប្រើប្រាស់ក្នុងការបណ្តុះបណ្តាល ផ្ទេរបច្ចេកវិទ្យាដល់មន្ត្រីគាំទ្របច្ចេកទេស និងអ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ ដល់កសិករដែលជាអ្នកអនុវត្តផ្ទាល់ព្រោះវាជាឯកសារផ្សារភ្ជាប់ទាំងទ្រឹស្តី និងការអនុវត្តជាក់ស្តែងដោយមានរូបភាពបង្ហាញ ។

អ្នករៀបរៀងមានសេចក្តីសង្ឃឹមយ៉ាងមុតមាំថា សៀវភៅណែនាំបច្ចេកទេសដាំដំណាំពោតផ្អែមនេះនឹងផ្តល់នូវគំនិតថ្មីៗ និងគោលការណ៍បច្ចេកទេសជាមូលដ្ឋានសម្រាប់ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធអ្នកផ្សព្វផ្សាយកសិកម្មនិងកសិករយកទៅអនុវត្តក្នុងទិសដៅលើកកម្ពស់ផលិតកម្មដំណាំពោតផ្អែម ដើម្បីចូលរួមចំណែកដោះស្រាយបញ្ហា និងតម្រូវការចំពោះមុខរបស់កសិករក្នុងការធ្វើផលិតកម្មកសិកម្ម ពិពិធកម្ម ដើម្បីបង្កើនប្រាក់ចំណូលគ្រួសារ និងធានាសន្តិសុខស្បៀង ដែលជាការរួមចំណែកកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ ស្របតាមយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ។

គេខ្ញុំសូមស្វាគមន៍ទទួលយកនូវរាល់យោបល់កែលម្អបន្ថែមពីគ្រប់មជ្ឈដ្ឋានពាក់ព័ន្ធ ។

បញ្ជីតារាង

ប្រអប់ ៥.១ សេចក្តីណែនាំស្តីពីសុវត្ថិភាពនៃការប្រើប្រាស់គ្រាប់ពូជ	10
តារាង ៦.១ ការប្រើប្រាស់ដី	15
តារាង ៦.២ រោគសញ្ញានិងវិធានការចំពោះជំងឺទុំល្បែងស្លឹក	17
តារាង ៦.៣ រោគសញ្ញានិងវិធានការចំពោះជំងឺរលួយដើម.....	18
តារាង ៦.៤ រោគសញ្ញានិងវិធានការចំពោះជំងឺដំបៅដើម	19
តារាង ៦.៥ រោគសញ្ញានិងវិធានការចំពោះជំងឺរលួយគ្រាប់ពោត.....	20
តារាង ៦.៦ រោគសញ្ញានិងវិធានការចំពោះជំងឺស្លោកស្លឹកលើកូនពោត	20
តារាង ៦.៧ រោគសញ្ញានិងវិធានការចំពោះដង្កូវកាត់ដើម	22
តារាង ៦.៨ រោគសញ្ញានិងវិធានការចំពោះដង្កូវហ្វូង	23
តារាង ៦.៩ រោគសញ្ញានិងវិធានការចំពោះដង្កូវស្ទឹងចោះពោត	24
តារាង ៦.១០ រោគសញ្ញានិងវិធានការចំពោះដង្កូវស្ទឹងចោះពោត.....	25
តារាង ៦.១១ រោគសញ្ញានិងវិធានការចំពោះដង្កូវស្ទឹងចោះពោត.....	26
ប្រអប់ ៧.១ កុំបាញ់ថ្នាំរយៈពេល ២ ឬ ៣ ថ្ងៃ មុនថ្ងៃប្រមូលផល	27

បញ្ជីរូបភាព

រូបភាព ១.១ ពោតផ្អែម.....	1
រូបភាព ១.២ ពោតផ្ទុះ.....	2
រូបភាព ១.៣ ពោតស្ងោរ.....	2
រូបភាព ១.៤ ស៊ុបពោត.....	2
រូបភាព ២.១ ផ្នែកនៃដើមពោតពេញវ័យ.....	3
រូបភាព ៣.១ ដំណាក់កាលលូតលាស់នៃដំណាំពោត.....	4
រូបភាព ៣.២ ការវិវឌ្ឍន៍នៃការបន្តពូជរបស់ដំណាំពោត.....	6
រូបភាព ៥.១ ការភ្ជួររាស់ដីដោយត្រាក់ទ័រ.....	11
រូបភាព ៥.២ ការភ្ជួររាស់ដីដោយនង្គ័ល.....	12
រូបភាព ៥.៣ ការលើករងនិងដាក់ដីទ្រាប់បាត.....	12
រូបភាព ៥.៤ ការដាំពោត.....	13
រូបភាព ៥.៥ ការដាំពោត១គុម្ភ១ដើម.....	14
រូបភាព ៦.១ ការដាក់ដីធម្មជាតិ.....	15
រូបភាព ៦.២ ទីតាំង ឬ ចំណុចនៃការដាក់ដី.....	16
រូបភាព ៦.៣ ការធ្វើស្មៅ ពូនគល់ និងស្រោចទឹក.....	16
រូបភាព ៦.៤ ជំងឺទុំល្បឿងស្លឹក.....	17
រូបភាព ៦.៥ ជំងឺរលួយដើម.....	18
រូបភាព ៦.៦ ជំងឺរលាកដំបៅដើម.....	19
រូបភាព ៦.៧ ដង្កូវកាត់ដើម.....	21
រូបភាព ៦.៨ មេអំបៅដង្កូវបំពង់កាត់ស្លឹក.....	21
រូបភាព ៦.៩ ដង្កូវហ្វូងដើមពោតនិងផ្លែពោត.....	22
រូបភាព ៦.១០ ដង្កូវហ្វូង.....	22
រូបភាព ៦.១១ ដង្កូវចោះពោត.....	24
រូបភាព ៦.១២ មេអំបៅដង្កូវចោះពោត.....	24
រូបភាព ៦.១៣ ដង្កូវចោះពោតនិងមេអំបៅ.....	25
រូបភាព ៦.១៤ ដង្កូវចោះពោតនិងមេអំបៅ.....	26
រូបភាព ៧.១ ការប្រមូលផលពោត.....	27

ផលិតកម្មដំណាំពោតផ្អែម

១. សេចក្តីផ្តើម

ពោតគឺជាដំណាំមួយប្រភេទដែលគេនិយមដាំនៅលើពិភពលោក ហើយមានប្រជាជនរាប់លាននាក់ប្រើវាជាអាហារប្រចាំថ្ងៃ។ កសិករនៅតាមបណ្តាខេត្តនានានៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាភាគច្រើនគេនិយមដាំពោតទុកសម្រាប់ប្រើប្រាស់ជាចំណីអាហារបន្ទាប់បន្សំដូចជា ដុត ស្ងោរ អាំង បង្អែម និងទុកសម្រាប់ប្រើប្រាស់ជាចំណីសត្វផងដែរ។

រូបភាព ១.១ ពោតផ្អែម

ដំណាំពោតនេះបានចាប់ផ្តើមដាំនៅប្រទេសកម្ពុជាដំបូងគេចាប់ពីសតវត្សទី១៧ - ១៨ (សម័យអាណានិគមនិយមបារាំង) ហើយបានឈានឡើងជាចំណាត់ជាតិ ចាប់ពីឆ្នាំ ១៩១០ (ផ្សាយចេញពីនាយកដ្ឋានក្សេត្រសាស្ត្រ សហការជាមួយអង្គការទស្សនៈពិភពលោកអន្តរជាតិ W.V.I 1995)។